

Sosiaalipedagogiikkaa lähiöbaarissa: osallistava teatteri dialogin herättelijänä

Sosiaalipedagogiikan päivät 2018 – tutkimustyöryhmät – Kemi 22.3.2018

Sanna Ryytänen, FT, sosiaalipedagogiikan yliopistonlehtori

UEF // University of Eastern Finland

Alustuksessani...

- Esittelen maahanmuuttoteemaisen tutkimuksellisesti-taiteellisen **Puhekupla**-projektin, joka sai alkunsa Helsingin lähiöbaareissa alkuvuonna 2017
- Sijoitan Puhekupla-projektin sosiaalipedagogiikan kentälle **dialogin** käsitteen avulla ja analysoin Puhekupla-tapahtumia **”dialogisuuden pedagogiikkana”**
- Pohdin **osallistavaa teatteria** pedagogisena välineenä dialogitaitojen edistämiseksi

UEF // University of Eastern Finland

Puhekupla pähkinänkuoressa

Mitä tapahtuisi, jos tutkijat, taiteilijat ja lähiöbaarin kanta-asiakkaat tuotaisiin yhteen oluen ja maahanmuuttoteeman ääreen?

UEF // University of Eastern Finland

Puhekupla pähkinänkuoressa

- MITÄ

- Vuoden 2017 alussa joukko yhteiskuntatieteilijöitä, tanssi- ja teatteriammattilaisia sekä aktivisteja alkoi järjestää maahanmuuttoteemaisia Puhekupla-tapahtumia Itä-Helsingin Kontulassa

- MIKSI

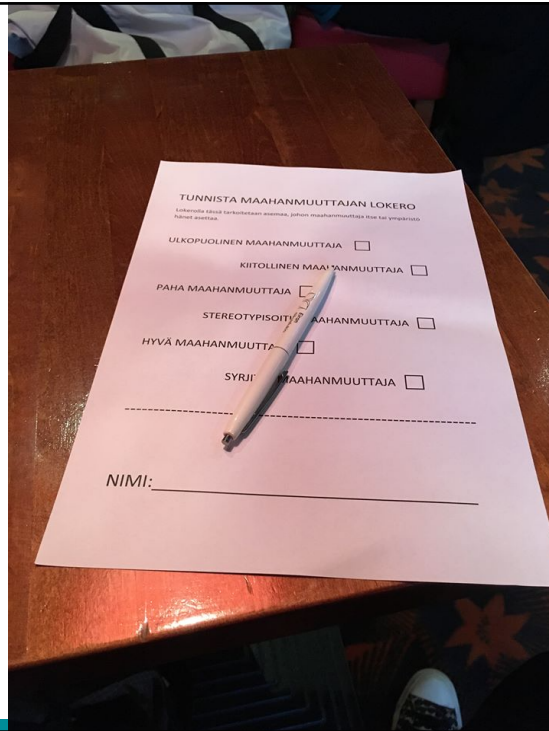
- Tavoitteena oli lähestyä ajankohtaista ja kiistanalaista aihepiiriä tavalla, joka voisi purkaa rajalinjoja ja vastakkainasettelun sijaan tuottaa epätodennäköisiä kohtaamisia, vastavuoroisia oppimiskokemuksia ja uudenlaisia näkökulmia kaikille osapuolille

- MITEN

- Taustamateriaalina sosiaalipsykologian alan tutkimuksia, jotka tarkastelivat maahanmuuttajien identiteettiä ja asemaa Suomessa sekä maahanmuuttajien ja suomalaisten tapoja käsitellä monikulttuurisuutta ja jäsenyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa; menetelmänä osallistava teatteri ja sen kirvoittamat keskustelut

UEF // University of Eastern Finland

baarivisa

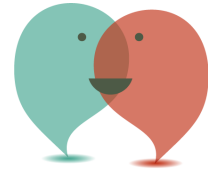
UEF // University of Eastern Finland

forumteatteri

UEF // University of Eastern Finland

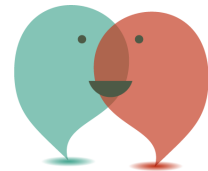
Dialogi sosiaalipedagogisena näkymänä Puhekuplaan

- **Demokratia elämäntapana** → miten ihmiset saadaan asettamaan syrjään omat itsekäät pyrkimyksensä ja etsimään yhteiseen hyvään tähtäviä ratkaisuja
- "Demokratian toteutuminen perustuu ihmisten käymiin keskusteluihin"
(Alhanen 2016, 13)
 - **Dialogi** = keskustelu, jossa "ihmiset tutkivat, millaisia merkityksiä he antavat yhdessä käsiteltäville asioille" (mt.) = yhdessä oppiminen → parempi ymmärrys maailmasta, toisista ihmisistä ja itsestä
 - Dialogisella keskustelutavalla olennainen merkitys demokratialle: pitää sen elinvoimaisena
 - > Laajempi ja monipuolisempi kuva asioista
 - > Herkistää haavoittamaan ja arvostamaan toistensa erilaisuutta
 - > Auttaa huomaamaan, miten kokemusten erilaisuus voi rikastaa yhteiselämää

UEF // University of Eastern Finland

Dialogi sosiaalipedagogisena näkymänä Puhekuplaan

- Dialogi on **taito**, jota tulee harjoittaa (Alhanen 2016)
 - Perustuu joukkoon inhimillisiä kykyjä
 - Keskeinen kysymys: Kuinka pitää nuo kyvyt hengissä ympäristössä, joka vaikuttaa usein täysin päinvastoin ihmisiin ja heidän välisiin suhteisiinsa?

1. **Virittäytyminen** → toisten kokemusten tavoittaminen
2. **Kuvittelu** → kyky kuvitella jotain, mitä emme tiedä omaehtoisen kokemuksen kautta; aito ymmärtäminen
3. **Harkinta** → kyky ymmärtää yhteiskunnallista toimintaympäristöä ja maailmassa vallitsevia tosiseikkoja
4. **Leikki** → kyky kokeilla jotain, mitä ei (vielä) ole
5. **Usko** → kyky luottaa siihen, että toisenlainen maailma on mahdollinen

(Alhanen 2016)

UEF // University of Eastern Finland

Puhekupla dialogisuuden (sosiaali)-pedagogiikkana

1. **Virittäytyminen** Puhekupla-tilaisuuksissa
 - Osallistava teatteri: kehollinen tieto, tunteet
2. **Kuvittelu** Puhekupla-tilaisuuksissa
 - Teatteri avaa uudenlaisia tapoja ymmärtää ja käsitteellistää maailmaa
3. **Harkinta** Puhekupla-tilaisuuksissa
 - Tutkimustieto, maahanmuuttoa koskevat faktat, myyttien purkaminen
4. **Leikki** Puhekupla-tilaisuuksissa
 - Forumteatteri: mahdollisten ratkaisujen ja niiden seurausten kokeileminen
5. **Usko** Puhekupla-tilaisuuksissa
 - Uusia näkökulmia meille ja (toivottavasti myös) muille osallistujille

UEF // University of Eastern Finland

Osallistava teatteri pedagogisena välineenä

- “A return to the ideal of the theatre creating a space for communal discussion” (O’Connor & Anderson 2015, 30)
 - Mukaan myös rakenteellinen taso!
- **Augusto Boal**: taiteen tehtävä tukea tietoisuuden heräämistä
 - Valtarakenteinen yhteinen reflektio → tiedostavuuteen kasvaminen → vapautuminen / emansipaatio
 - “Täysi kansalaisuus on mahdollista saavuttaa vain taiteen kautta, taide on ainoa väline, joka kykenee muuttamaan maailmaa”
 - Turvallinen etäännyttäminen → helpottaa reflektiota
 - Teatterissa pedagogisena ”välineenä” jotain aivan erityistä: ei vain järjen ja ajattelun taso vaan myös kehollisuus ja tunteet

UEF // University of Eastern Finland

Ryynänen, S. ym. (2017).
Maahanmuuttotutkimus meni
baariin. Yhteiskunnallinen ja
osallistava teatteri
maahanmuuttokysymysten
jäsentäjänä. *Sosiaalipedagoginen
aikakauskirja, vuosikirja 2017*, 57–71.
- journal.fi/sosiaalipedagogikka

Kiitos!

sanna.ryynanen@uef.fi

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi

PUHEKUPLA-TIIMI: Pinja Hahtola – Niina Hosiasluoma – Emma Nortio –
Sanna Ryynänen – Jenni Urpilainen – Sirkku Varjonen – Pertti Ylikojola